

Broșura Liberă #4

a editurii / colectivului editorial Pagini Libere

Tot ce-am făcut în acest 2020 pandemicos, în numai 12 pagini, cu tot cu coperti

- 1** | „În vremea anarhiei” de Paul Signac
- 2** | Olga Bancic, luptătoare anti-fascistă (1912-1944)
- 2-3** | Joseph Ishill — tipograf, artizan și anarhist (1888-1966)
- 3** | Teresa Wilms Montt
- 4-5** | Nicolas Trifon — *un parcurs libertar* (2020)
- 5** | Mihail Bakunin — *Dumnezeu și Statul* (2019)
- 6-7** | Broșurile anului 2020
- 8** | Colecția de broșuri în limba maghiară *A hallgatásod nem véd meg* (*Tăcerea ta nu te protejează*)
- 9** | Broșurile apărute în 2018-2019
- 9** | Tovarășix noștrii: Anarhiva, aszem, Leneșx Radio

Pagini Libere este o editură anarhistă.

Suntem un colectiv descentralizat, autonom și organizat non-ierarhic. Scopul nostru este acela de a oferi cărți, broșuri, fanzine etc. în limba română și, uneori, în alte limbi, în ideea de a populariza și inspira viziuni și practici alternative la sistemul actual, capitalist și autoritar.

Ne ghidează principiile ajutorului reciproc și colaborării dar și dorința de a ne bucura de ceea ce facem. Nu suntem organizați ierarhic și nu ne conducem activitatea după ideea profitului.

Respingem atitudinile autoritare și discriminatorii, punem preț pe autonomia individuală și de grup, pe auto-organizare, pe auto-gestiune și pe inițiativă, iar dezbateră și consensul fac parte din practicile noastre obișnuite de luare a deciziilor.

Considerăm că nicio perspectivă nu este perfectă astfel încât să nu poată fi supusă criticii și dezbaterii. Vom încerca, de asemenea, să rezistăm tentației de a ne limita și de a crea definiții rigide referitor la ceea ce vom alege să publicăm, încurajând în același timp colaborarea și participarea creativă. Principala condiție este ca textele propuse să nu promoveze idei autoritare sau opresive, indiferent de sursa, natura sau baza ideologică a acestora.

Colectivul Pagini Libere încearcă să repună și să păstreze în circulație texte fundamentale ale literaturii anarhiste, clasice și contemporane, care fie nu au fost niciodată publicate la noi, fie au apărut, dar azi nu mai sunt decât într-o mică măsură cunoscute. Una dintre principalele misiuni pe care ni le-am asumat este aceea de a redescoperi, reapropria și reedita traduceri sau texte originale ale anarhiștilor români, apărute înaintea instalării dictaturii Partidului Comunist. Vom încerca, de asemenea, să popularizăm și să documentăm cât mai amplu și mai nuanțat dezbaterile de idei și practicile libertare actuale.

ÎMPARTE

Cu cei dragi, din familie sau comunitate, cărțile tale.

DONEAZĂ

Cărțile de care crezi că nu mai ai nevoie.

NU ARUNCA

Niciodată o carte, oricât de deteriorată. Aceasta poate aduce bucurie altcuiva.

REPARĂ

Fă-ți timp pentru a repara o carte și dă-i șansa să lumineze mintea altor oameni.

CUMPĂRĂ DOAR CE-ȚI TREBUIE

Nu cumpăra cărți doar de decor.

Cumpără numai ceea ce te interesează cu adevărat.

NU TIPĂRI DACĂ NU E MUSAI

Vă încurajăm, dacă tot ați ajuns pe site-ul nostru, să citiți în format electronic și să tipăriți această broșură doar dacă e neapărat nevoie.

Editorial

Anul 2020 a trecut. Din moment ce cu toatele și toții l-am resimțit zi de zi, multe noi nu sunt de spus despre acest an. Poate, totuși, că faptul că am stat mai mult în casă ne-a motivat să ne asumăm mai multe proiecte, într-atât încât au fost publicate 28 de broșuri în total, în limbile română, maghiară (o serie care a apărut la inițiativa și în colaborare cu *a szem*), franceză și engleză.

Am publicat și o carte, în colaborare cu *Anarhiva*, un volum de interviuri cu Nicolas Trifon, libertar originar din România.

Pe lângă toate acestea, avem multe altele în lucru, încât anul 2021 se anunță și mai „productiv” decât cel care abia a trecut, din simplul motiv că textele începute vor fi și finalizate: broșuri singure sau în serie, cărți mici de buzunar sau mai voluminoase.

Mai mult decât atât ce putem să spunem? Că ne dorim un an cum n-am mai avut niciodată? Un an în care comunitatea, sănătatea, apropierea, iubirea să primeze? Un an în care toate și toți să fim mai apropiați și apropiați de cine suntem cu adevărat, de capacitățile noastre reale, în care ne cunoaștem mai bine limitele și vom putea fi mai asertivi și asertive? Am spune și asta dacă am ști că nu vă gândeați și voi la asta. Cu toții și toatele ne dorim așa ceva. Iar ceva pe jumătate gândit și simțit este pe jumătate realizat și în afara minții noastre.

Multă solidaritate și încredere din partea Pagini Libere, tuturor!

„În vremea Anarhiei” de Paul Signac (imaginea de pe copertă)

Noiembrie este luna de naștere a unuia dintre cei mai interesanți artiști anarhiști din „La Belle Époque”, Paul Signac (1863-1935), pictor care, alături de Georges Seurat (1859-1891), a pus bazele neo-impresionismului și a dezvoltat un stil aparte în pictură, intitulat „divizionism” sau „pointilism”.

Signac a pictat peisaje, marea și scene în aer liber, căutând să creeze o pictură vibrantă și luminoasă.

Picturile sale erau realizate prin „divizare” sau punctare, Signac folosind culorile fără a le amesteca. Bogăția nuanțelor venea din armonia și echilibrul între miile de puncte de diferite culori și intensități, aplicate minuțios, în conformitate cu știința opticii.

Pânzele sale se doreau oarecum o reflectare a idealului „Anarhie”: o unitate a multiplului care nu vine din confuzie, omogenizare sau haos, ci din armonie, complementaritate, reflecție, emoție și cunoaștere. Ele ilustrează și vechea idee a lui

Reclus și Proudhon care susținuseră că „anarhia este cea mai înaltă expresie a ordinii”.

„În vremea armoniei” sau „În vremea anarhiei” (1895) este una dintre cele mai cunoscute lucrări ale sale și a devenit destul de repede o imagine emblematică în epocă. Subtitlul tabloului i-a fost inspirat de un citat găsit într-o revistă libertară: „Vârsta de aur nu este în trecut, ci în viitor” (Charles Malato). Se pare că această imagine l-a inspirat și pe utopistul Iuliu Neagu-Negulescu atunci când a scris „Arimania”, reproduceri ale tabloului apărând în revista „Les temps nouveaux” la care Neagu a colaborat un timp.

Explorările picturale și teoretice ale neo-impresioniștilor au fost, de altfel, importante pentru evoluția unor artiști ca Vincent van Gogh, Paul Gauguin, Henri de Toulouse-Lautrec sau Henri Matisse.

Olga Bancic, luptătoare anti-fascistă (1912-1944)

Dacă 9 mai este ziua înfrângerii forțelor naziste, în 10 mai ne amintim de Olga Bancic, una din cele mai „badass” luptătoare anti-naziste din secolul trecut. A participat la greve și a supraviețuit represiunii poliției române, după care a plecat să lupte împotriva fasciștilor lui Franco. Și-a trăit aproape toată viața în ilegalitate și clandestinitate, prin urmare știm puține lucruri despre ea. Iată însă câteva date mai importante.

S-a născut în Chișinău la 10 mai 1912. Numele ei real era Golda Bențion Bancic și provenea dintr-o familie de evrei din, pe atunci, gubernia Basarabia a Imperiului Rus. A fost arestată pentru prima oară când avea 12 ani pentru participarea la o grevă în fabrica de saltele unde lucra. A supraviețuit închisorii și brutalității poliției. În anii 1933 – 1939 a fost membră activă a organizației muncitorești locale. În 1936 a fost arestată la o manifestație în București și condamnată la doi ani de închisoare.

În 1938 a plecat în Franța, unde și-a ajutat tovarășii să transporte arme pentru brigăzile republicane din războiul civil spaniol. Era cunoscută sub pseudonimul Pierette. S-a înscris la universitate la filologie și a lucrat ca vânzătoare la un magazin de confecții.

După 1940 a devenit membră a grupului internațional „Francs-tireurs et partisans – main-d'œuvre immigrée” (Francțiori și partizani – muncitorii imigranți), care făcea parte din Rezistența franceză, implicându-se, între martie și noiembrie 1943, în acțiuni armate împotriva naziștilor

din regiunea pariziană. Pierette transporta armele și muniția la locul acțiunii, sarcina ei fiind și să le recupereze după, ceea ce o pune constant în pericol. A participat la aproape 100 de acțiuni împotriva armatei naziste.

Întregul grup a fost prins de Gestapo, care a selectat 23 de conspiratori, i-a judecat sumar și i-a condamnat la moarte. Din acest grup făcea parte și Olga. Ulterior, pentru a denigra imaginea grupului, naziștii au început o campanie prin care i-au prezentat pe membrii săi drept „teroriști străini”. Propaganda nazistă a creat un poster, așa-numitul „L’Affiche Rouge” („Afișul Roșu”), în care figurau numele, portretele și

faptele a zece dintre cei 23 de luptători. „Afișul Roșu” a avut un efect invers, mobilizând populația să lupte mai departe împotriva ocupației germane. În 1955, Louis Aragon a scris un poem dedicat acestui grup, numit „Strophes pour se souvenir”.

Olga Bancic a fost decapitată în Stuttgart de naziști la 10 mai 1944, în ziua când împlinea 32 de ani. A avut o fiică, Dolores Iacob, căreia i-a adresat o scrisoare cu o zi înainte să fie executată.

Dincolo de romanticizare sau de folosirea imaginii ei în scopuri de propagandă pentru regimuri autoritare, lupta Olgăi Bancic împotriva nazismului și a in Justițiilor sociale este astăzi mai relevantă ca oricând.

Odihnește-te în Putere, Olga!

Joseph Ishill – tipograf, artizan și anarhist (1888-1966)

Originar din Botoșani, Joseph Ishill a început să deprindă lucrul cu cuvintele și cărțile încă de timpuriu, devenind ucenic tipograf la doar 14 ani. Ceva mai târziu s-a mutat la București, unde l-a cunoscut pe Panait Mușoiu, editorul Revistei Ideei, care i-a făcut o puternică impresie și care i-a trezit, se pare, interesul pentru autorii anarhiști. A emigrat în 1909 în Statele Unite ale Americii, la fel ca mulți alți români de origine evreiască, dar a continuat să corespundeze cu Mușoiu, ba chiar să și primească regulat Revista Ideei. S-a stabilit la New York, familiarizându-se destul de repede cu cercurile anarhiste din metropola americană și participând la animatoarele prelegeri ale Emmei Goldman. Începuse să se intereseze de metodele pedagogului Francisco Ferrer, iar în scurt timp a devenit unul dintre membrii „coloniei Ferrer” din Stelton. Colonia era organizată după principii libertare și includea o școală inspirată de viziunea educatorului spaniol. Aici a cunoscut-o pe Rose Freeman, poetă și traducătoare, care i-a devenit apoi tovarășă

de viață. Ulterior, cei doi s-au mutat în Berkeley Heights, Ishill întreținându-se din munca de tipograf și folosindu-și timpul liber pentru a scoate reviste, cărți și broșuri lucrate cu o grijă și o măiestrie uimitoare. Primul său volum mai important i l-a dedicat lui Oscar Wilde, The Ballad of Reading Gaol, în 1916. A urmat în 1924, după moartea lui Piotr Kropotkin, superba antologie ilustrată Peter Kropotkin: The Rebel, Thinker and Humanitarian. Printre artiștii cu care a colaborat sau ale căror lucrări le-a reproduș în cărțile sale s-au numărat Maximilien Luce, Louis Moreau, Théophile Steinlen, Maurice Duvalet etc. Dintre gânditorii, scriitorii și libertarii cărora le-a tipărit sau dedicat volume, îi amintim aici pe Walt Whitman, Henry David Thoreau, Élisée Reclus, Emma Goldman, Havelock Ellis, Rose Freeman, Eugen Relgis sau Rudolf Rocker. Una dintre cele mai reușite inițiative ale sale rămâne însă antologia apărută în două volume – în 1933 și 1937 – și intitulată Free Vistas: A Libertarian Look on Life and Letters, prin care

Joseph Ishill încerca, după propria-i mărturisire, să ofere o idee mai clară despre „anarhism și valoarea sa estetică, atât de nesocotită chiar și de cei mai sinceri precursori ai acestui ideal”. Obişnuia să lucreze singur, scoțind tiraje destul de mici, destinate în mare măsură prietenilor și cunoscuților săi. Era în același timp editor, traducător, corector, culegător și legător, căci „terenul muncii manuale, munca cinstită a brațelor, Ishill nu numai că nu l-a părăsit niciodată, dar a înțeles să-l înobileze cu o pasiune de artizan medieval” (Henry Marcus, 1932). A murit la Berkeley Heights, la 14 martie 1966, lăsând în urma sa o colecție impresionantă de tipărituri și poate, mult mai important, pilda unui om care a trăit simplu, curat și liber.

***

Joseph Ishill, din „Reflecțiile unui proletar” (1927)

Filosofia anarhismului nu poate fi cu adevărat cuprinsă și înțeleasă de o clasă de oameni cu o educație superficială. Cineva trebuie să fie foarte avansat în concepțiile sociale pentru a-i înțelege importanța. Este nevoie, înainte de toate, să fii propriul tău stăpîn, să te învîrți în jurul propriul tău ax, care să radieze idealuri, iar nu reproducere mecanice ale unor modele făcute doar pentru a fi copiate de milioane. Trebuie să fii minat de

WOODCUT BY LOUIS MOREAU

Îmi amintesc cât timp am rămas acolo, fără să mă mișc, cu privirea pironită pînă la extaz pe zăburile cu litere. Mă simțeam de parcă cerneala tipografilor îmi pătrundea chiar prin vene, dînd culoare dorințelor mele. Am început să zăresc o lume de visuri realizabile. Îmi găsiseam vocația.

***

Scurta biografie dedicată lui Joseph Ishill a apărut inițial în Revista *Idea societate+artă*, nr. 54, 2019 (Cluj-Napoca), făcând parte dintr-un dosar mai cuprinzător dedicat anarhiștilor din România.

Teresa Wilms Montt

María Teresa de las Mercedes Wilms Montt (Viña del Mar, 1893 – París, 1921) a fost o scriitoare, poetă și anarho-feministă chiliană.

S-a născut la Viña del Mar în 1893 într-o familie influentă și avută din Chile. Interesul său pentru scris și curiozitatea sa intelectuală timpurie au poziționat-o împotriva rolurilor tradiționale atribuite femeilor la acea vreme. S-a căsătorit cu Gustavo Balmaceda Valdés, cu care a avut două fiice. Din cauza problemelor din căsnicie, a pierdut custodia copiilor și a fost închisă în mănăstirea Convento de la Preciosa Sangre. Ajutată de Vicente Huidobro, ea evadează din Chile și începe să publice texte cu tendință feministă și anarhistă în revistele din Buenos Aires. În 1917 a publicat primele sale două cărți, „Preocupări sentimentale” și „Cele trei cântece”. S-a mutat mai apoi la Madrid, în 1918, unde a publicat „În liniștea de marmură” și „Anuari”. S-a întors la Buenos Aires și a publicat cea de-a cincea și ultima sa carte „Povești pentru bărbați care sunt încă copii”, în 1919. În mijlocul călătoriilor continue în Europa, s-a reîntâlnit cu fiicele sale la Paris. După plecarea acestora, s-a sinucis cu o supradoză de somnifere, la doar 28 de ani.

Sunt Teresa Wilms Montt și, deși m-am născut cu un veac înainte, viața nu mi-a fost atât de diferită de a ta.

Am avut și eu privilegiul de-a fi femeie.

E greu să fii femeie în această lume.

O știi și tu mai bine decât oricine.

Mi-am trăit intens fiecare năsuflare și fiecare clipă a vieții, femeia am sublimat-o.

Au încercat să mă înăbușe, dar nu le-a mers cu mine.

Când mi-au întors spatetele, eu mi-am întors fața, Când m-au lăsat singură, eu am dăruit companie,

Când au vrut să măucidă, eu am dat viață,

Când au vrut să mă întemnițeze, eu am căutat libertatea,

Când m-au iubit fără iubire, eu am dăruit și mai multă,

Când au încercat să-mi curme glasul, am strigat,

Când m-au lovit, am ripostat.

Am fost crucificată, moartă și-ngropată de familia mea și de societate.

M-am născut cu un veac înaintea ta, însă te văd asemenea mie.

Sunt Teresa Wilms Montt și nu sunt potrivită pentru fetele tinere.

(Poem autobiografic)

Cele mai recente cărți de la EPL?

Nicolas Trifon - un parcurs libertar (2020)

co-muncită alături de Anarhiva

În anumite circumstanțe – în Occident la fel ca și în „lumea a treia” – marxism-leninismul putea fi o armă eficientă pentru cei oprimați, victime ale nedreptăților perpetuate de reprezentanții puterii politice, economice și simbolice... Același marxism-leninism, aflat de această dată în slujba puterii, s-a dovedit a fi și mai eficient în reducerea la tăcere a celor asupriți, oprimați, revoltați de nedreptăți. Pentru acest motiv nu puteam fi marxist, nici leninist și am devenit anarhist. (...) Contenciosul între libertari și cei care se revendică de la Marx va continua atâta timp cât aceștia din urmă nu își fac doliul noțiunii leniniste de avangardă și nu își clarifică relația cu statul. Din două, una: ori comunismul va fi libertar, ori vom asista la o nouă formă de dictatură cu veleități totalitare.

(Nicolas Trifon)

Nicolas Trifon, libertar plecat din România în 1977 și stabilit la Paris, a avut un parcurs (personal și politic) diferit de cele cu care suntem îndeobște familizarizați, mai ales în perioada Războiului Rece, marcată la noi de lipsuri, izolare și represiune, dar și de polarizarea înșelătoare a soluțiilor și perspectivelor. Nu de puține ori vocile contestatarilor sau opozanților au fost folosite, la noi și aiurea, pentru a legitima, prin contrast, modelul politic și social „opus”. Nu este de mirare pe de altă parte că, în general, s-a dat foarte puțină atenție celor care, condamnând ferm dictatura și injustiția, refuzau să aleagă docili între soluțiile „ready-made” disponibile. Tocmai de aceea, parcursul lui Nicolas Trifon este unul interesant. El pune la îndoială dihotomiile simpliste și dogmatice cu care suntem, poate, atât de obișnuiți în România și care, după 1989 au ținut (și încă țin) loc de discurs sau de dezbateri politice și intelectuale.

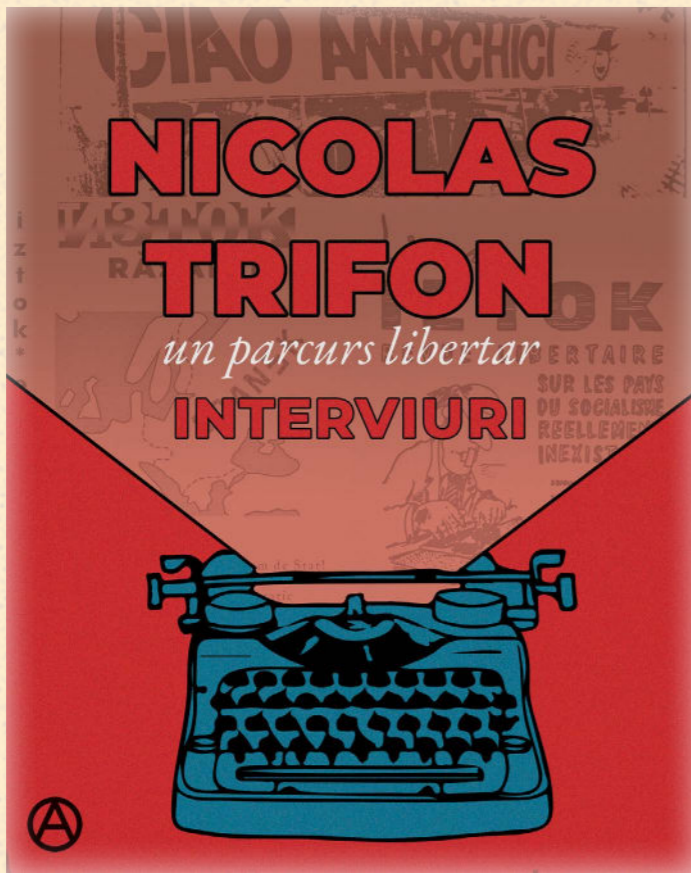
De altfel, sfârșitul anunțat al istoriei, odată cu prăbușirea „cortinei”, nu a mai venit, iar era de prosperitate și echitate promisă de îmbrățișarea modelului capitalist se lasă încă aș-

teptată. Termeni ca libertate, drepturi sau democrație au fost între timp cooptați aproape total, fiind goliți de conținut și împăiați, simple trofee inofensive la butoniera „pieței libere”. Doar stafia comunismului mai băntuie, zice-se, setoasă de sânge și întorcându-i din drum pe toți rătăciții care mai au încă îndoiele în legătură cu victoria libertății în „cea mai bună dintre orânduirile posibile”. În același timp, vechea dominație a „birocrăției roșii” a supraviețuit aproape intactă schimbărilor de regim. Ea s-a convertit, firesc și fără prea mari poticneli, în autoritatea „pieței libere” – pe care puțini au avut îndrăzneala s-o conteste –, fără ca structurile efective ale puterii și privilegiului să fie cu ceva afectate. Soluția eliberatoare s-a dovedit din nou, ca de atâtea alte ori, doar o altă cale către servitute pentru cei mulți. Iar cei care au refuzat să aleagă „refractarii”, cei care, angajându-se critic în lupta socială, n-au „aderat la nimic” (după o celebră vorbă istratiană), au rămas, azi ca și ieri, la fel de puțin auziți. Este și cazul lui Nicolas Trifon.

Interviurile cu Nicolas Trifon sunt o lectură pasionantă. De la evocarea primilor ani petrecuți în România și a primelor „ieșiri din rând”, la activitatea militantă din Franța și implicarea în grupul „Iztok”, ori la călătoria în Polonia și legăturile, nu lipsite de riscuri uneori, cu opozanții regimurilor din Est, istorisirea, bogată în observații și detalii, poate fi citită și ca o suită de tablouri, care ne descoperă amănunte și perspective de multe ori noi și surprinzătoare. Parcurgerea acestor evocări poate fi deosebit de instructivă pentru

oricine își dorește o perspectivă ceva mai nuanțată și, în același timp, mai cuprinzătoare asupra istoriei recente.

Primele două interviuri au fost realizate în 2012. Unul dintre ele a apărut în revista *Anarhia*, iar mai apoi a fost tradus în limba germană, în revista *Bună*. Cel de-al treilea, dedicat revistei *Iztok*, a apărut inițial în 2007 și a fost tradus de noi din limba franceză. Ultima parte a antologiei cuprinde discuția pe

care am purtat-o cu Nicolas Trifon în luna aprilie a acestui an. Am socotit de un interes deosebit și includerea în volum, ca anexă, a unui manifest tipărit de grupul „Iztok” în Franța și apărut inițial în 1981, în limba română. Acest text, care făcea parte dintr-o broșură care mai conținea revendicările lui Vasile Paraschiv și „chemarea de la Gdansk”, venea pe fondul măsurilor de austeritate din România, dar și al contestărilor tot mai numeroase ale puterii, venite din partea muncitorilor. Manifestul, din care au ajuns puține exemplare în țară, se intitula „Ce vor anarhiștii?”. Textul acestei inedite broșuri a fost preluat din revista *Anarhia*, unde cei interesați pot găsi

un întreg dosar dedicat grupului „Iztok”, lui Nicolas Trifon și propunerilor muncitorului Vasile Paraschiv.

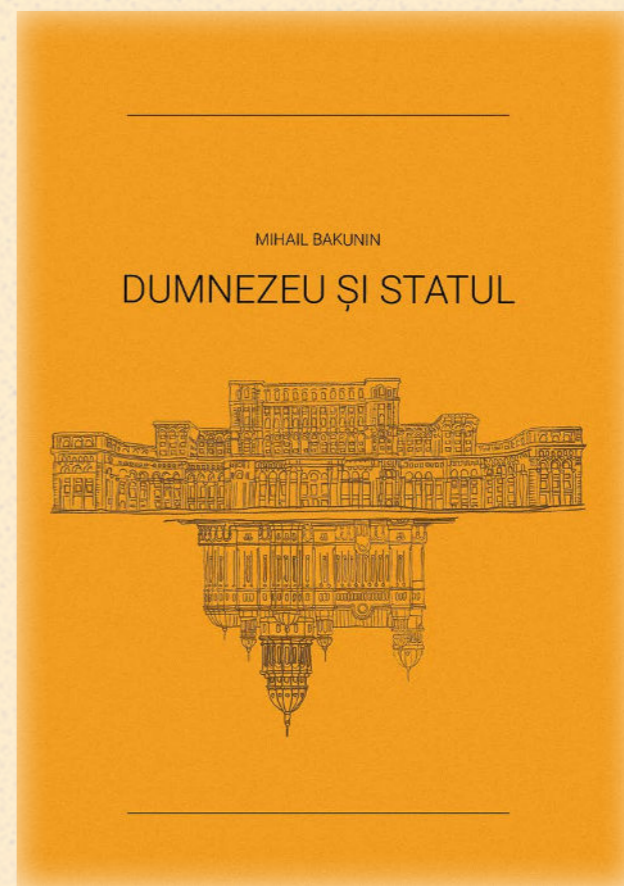
Dincolo însă de istoriile, portretele și tablourile zugrăvite, interviurile cu Nicolas Trifon spun și o altă poveste, la fel de importantă poate, deși o fac într-un mod indirect. Este însăși povestea realizării acestei colecții de interviuri și a surprinzătoarei (re)găsiri între mai multe generații de libertari care a prilejuit-o. Alcătuită, paradoxal cumva, tocmai într-o perioadă a izolării, restricțiilor și distanțării, colecția e rodul unei munci colective care a reșesut toate aceste „fire” libertare laolaltă și la care ne bucurăm că am putut lua parte.

Mihail Bakunin - Dumnezeu și Statul (2019)

Dumnezeu și Statul este unul dintre cele mai importante texte ale literaturii anarhiste clasice și rămâne o lucrare revelatoare atât în ceea ce privește evoluția ideilor și practicilor anarhiste, cât și pentru înțelegerea rolului determinant pe care l-a avut în această privință revoluționarul rus Mihail Bakunin. Versiunea inițială a textului a apărut în 1882, la șase ani de la moartea autorului, și a fost îngrijită de Carlo Cafiero și Elisée Reclus. Abia în 1908 a apărut o versiune completă (și corectă) a lucrării în volumul de Opere îngrijit de James Guillaume, unul dintre apropiații lui Mihail Bakunin și cel care a primit în grijă documentele rămase de la revoluționarul rus.

Notă asupra ediției

Prima traducere în limba română a fost tipărită în 1885 (versiune azi pierdută), iar a doua ediție românească a apărut în 1918, talmăcirea aparținându-i lui Panait Mușoiu. Aceasta este, de altfel, și varianta reeditată în volumul de față. Celelalte două ediții au apărut după 2000, una în 2001, iar cealaltă în 2008, ambele la Timișoara, însă traducerea sunt doar simple redări ale textului, fără alte note sau informații. Ediția alcătuită de anarhistul Mușoiu în 1918 este unică, nu numai prin comparație cu traducerea existentă în limba română, ci și față de celelalte versiuni ale textului considerate de referință. Ambiția lui Mușoiu era aceea de

a alcătui o ediție cât mai cuprinzătoare, menită să devină nici mai mult, nici mai puțin decât un etalon pentru toate versiunile ulterioare. Ediția românească din 1918 a ajuns astfel să aibă un număr aproape dublu de pagini, dar și o structură aparte. Mușoiu nu a făcut doar o nouă traducere, ci aproape o nouă lucrare, prin introducerea unor paragrafe extinse din Considerații filozofice despre fantoma divină, despre lumea reală și despre om, o altă lucrare a lui Bakunin.

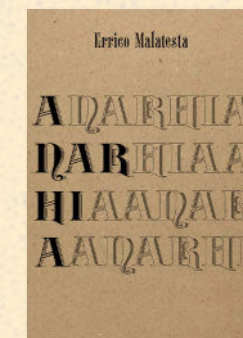
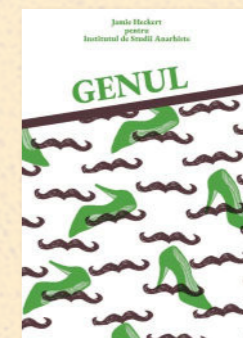
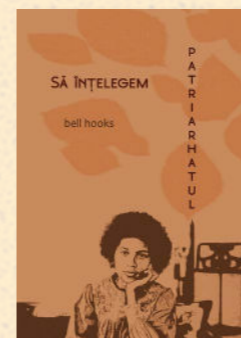
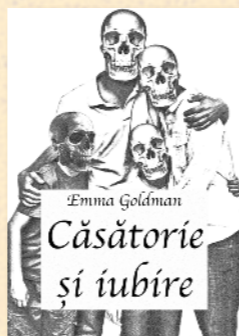
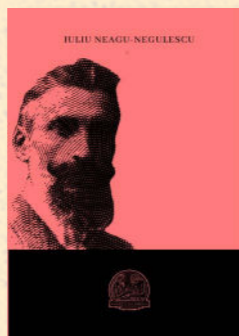
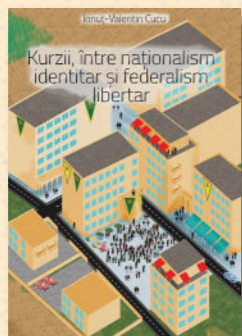
Cuprinsul ediției din 2019

Cuvânt înainte (2019)
Repere cronologice
Mihail Bakunin – Rebelul Internațional (A. Tătăran)
Dumnezeu și Statul
Cuvânt înainte (de P. Mușoiu, 1918)
Prefață la întâia ediție franceză (Reclus, Cafiero, 1882)
Dumnezeu și Statul
Anexă la Dumnezeu și Statul
Mihail Bakunin – O schiță biografică (James Guillaume)
Postfață: Panait Mușoiu (A. Tătăran)
Indice de nume

.....

Alte apariții: Iuliu Neagu-Negulescu - Arimania (2018)

Broșuri apărute în 2020

Denumire: În memoria lui Ferrer (nr. 87 (8) din Revista Idei).
Autor(i): Panait Mușoiu, Panait Zosin, Francisco Ferrer y Guardia, Alexandru Vlahuță, Gabriel Séailles, Alfred Naquet, Piotr Kropotkin, Gh. Panu, Michel Petit ș.a.
Descriere: Numărul 87 din Revista Idei dedicat pedagogului libertar Francisco Ferrer, după execuția sa de către guvernul spaniol în 1909.
Format: A4
Pagini: 16

Denumire: Kurzii: între naționalism identitar și federalism libertar
Autor: Ionuț-Valentin Cucu
Descriere: Solidaritatea cu Rojava înseamnă, înainte de toate, solidaritatea cu cei și cele care suferă întotdeauna cel mai mult de pe urma războaielor, cu victimele, cu civilii, cu cei aproape o jumătate de milion de kurzi, arabi, sirieni și alte minorități aflate în pericol. Reprezintă, însă, și o chemare de a apăra ideile sociale puse în practică cu succes în nordul Siriei. Proiectul federal și social din Rojava este organizat în jurul unor valori precum democrația directă-participativă și inclusivă etnic și religios, feminismul în varianta sa locală și ecologia socială. În manieră proprie, încearcă să ofere o soluție la probleme foarte actuale, de la nevoia de a pune puterea în mâinile celor mulți și adesea privați de accesul la aceasta sau dorința de a asculta glasul celor marginalizați, până la combaterea sărăciei și stoparea dezastrului ecologic iminent.
Format: A5
Pagini: 56

Denumire: Iuliu Neagu-Negulescu (o biografie)
Autor: Martin Veith
Descriere: Scurtă biografie a publicistului, utopistului și militantului sindicalist Iuliu Neagu-Negulescu, apărută inițial ca studiu introductiv la ediția din 2018 a utopiei Arimania sau Țara Buneiînțelegeri, publicată prima dată în 1923.
Format: A5
Pagini: 40

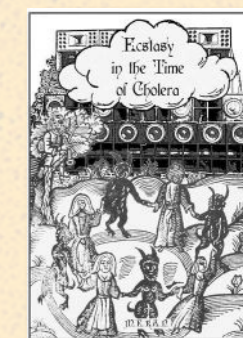
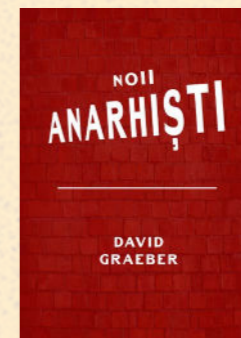
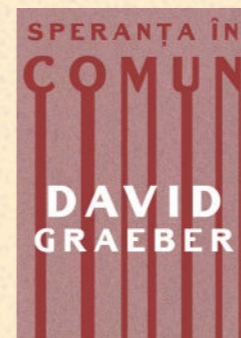
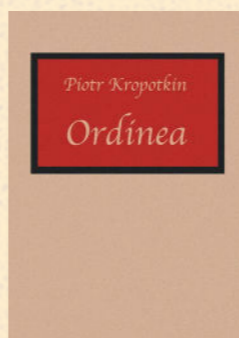
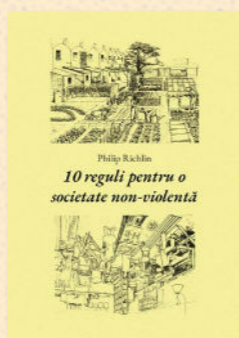
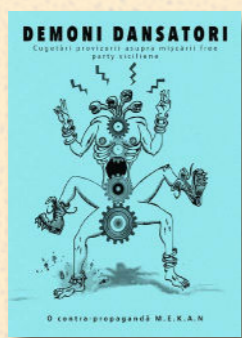
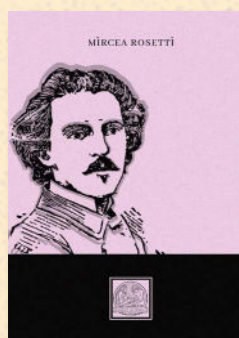
Denumire: Căsătorie și iubire
Autor: Emma Goldman
Descriere: Dragostea, cel mai puternic și mai adânc sentiment dintre toate, aducătoare de speranță, a bucuriei, a extazului; dragostea, sfidătoare tuturor legilor, tuturor convențiilor; dragostea, cea mai liberă și puternică făuritoare a destinului uman. Cum poate o astfel de forță atotputernică să fie sinonimă cu căsătoria, acea buruiiană pipernicită a Statului și a Bisericii?
Format: A5
Pagini: 16

Denumire: Să înțelegem patriarhatul
Autor: bell hooks
Descriere: Patriarhatul este un sistem politico-social care insistă că bărbații sunt în mod natural dominanți, superiori tuturor lucrurilor și persoanelor socotite a fi slabe, în special femeile, și sunt înzestrați cu dreptul de a domina și domni peste cei slabi și de a-și menține dominația prin diferite forme de terorism psihologic și violență. [...] Gândirea patriarhală modelează valorile culturii noastre. Suntem socializați în cadrul sistemului, atât femeile cât și bărbații. Majoritatea dintre noi am învățat atitudinile patriarhale în familiile noastre, de obicei de la mamele noastre. Aceste atitudini sunt apoi consolidate în școli și instituții religioase.
Format: A5
Pagini: 20

Denumire: Gelozia: cauze și posibile remedii
Autor: Emma Goldman
Descriere: Cea mai răspândită răutate a vieții noastre amoroase mutilate este gelozia, adesea descrisă ca „monstrul cu ochii verzi”, care minte, trădează și omoară. Noțiunea populară este că gelozia e înmăscută și, prin urmare, nu poate fi niciodată eradicată din sufletul omului. Această idee este o scuză convenabilă pentru cei ce nu dispun de capacitatea și dorința de a studia cauza și efectul. [...] Gelozia este contrariul înțelegerii, simpatiei și sentimentului generos. Gelozia nu a contribuit niciodată la caracterul omului, nici nu îl dezvoltă spre bine. Ceea ce face cu adevărat este să-l facă orb de furie, meschin de suspiciune și aspru de invidie.
Format: A5
Pagini: 12

Denumire: Genul
Autor: Jamie Heckert (Institutul pentru Studii Anarhiste)
Descriere: Genul este un sistem de repartizare în categorii a sinelui și a celorlalți (incluzând corpuri, dorințe, comportamente) care se regăsește în fiecare aspect al culturii și al societății, interconectat cu alte categorii și ierarhii (rasă, clasă, sexualitate, vârstă, abilități și multe altele). Numeroase aspecte biologice (de exemplu organele genitale, cromozomii, constituția corpului) sunt interpretate în așa fel încât oamenii sunt incluși în mod natural în una din cele două categorii: bărbat sau femeie. Dar, dacă ne uităm mai îndeaproape, s-ar putea să chestionăm natura genului. Biologia, umană sau de alt fel, este minunată de diversă.
Format: A5
Pagini: 12

Denumire: Anarhia
Autor: Errico Malatesta
Descriere: Errico Malatesta a fost un anarhist și publicist italian. A avut probleme cu autoritatea încă din tinerețe, atunci când la 14 ani a fost arestat pentru că i-a scris o scrisoare „insolentă și amenințătoare” regelui Victor Emmanuel al II-lea. Atitudinea și acțiunile sale i-au adus, în total, zece ani de închisoare și o viață trăită în mare parte în exil. Pamfletul „Anarhia” (apărut original în italiană ca “L'anarchia”) a fost publicat în 1891 și explică aspectele fundamentale ale anarhismului, în viziunea autorului. Textul a fost tradus în 8 limbi și a fost publicat în peste 55 de ediții din 1892 și până în prezent.
Format: A5
Pagini: 48

Denumire: Mircea Rosetti (1850-1882)
Autor: A. Răvășel
Descriere: Scurtă biografie a lui Mircea Rosetti (fiul cel mare al lui Mary Gant și al revoluționarului pașoptist C.A. Rosetti), unul dintre primii socialiști de tendință libertară din România
Format: A5
Pagini: 16

Denumire: Demoni dansatori
Autor: M.E.K.A.N.
Descriere: Tovarășx din MEKAN, colectivă care se auto-definește ca agro-nihilistx și experimentează traiul rural în Sicilia, ne descriu în această broșură câteva impresii personale despre mișcarea free party siciliană și de ce extazul este politic.
Format: A5
Pagini: 16

Denumire: 10 reguli pentru o societate non-violentă
Autor: Philip Richlin
Descriere: Întrebarea „Ar trebui să avem reguli?” nu este cea mai potrivită. Avem nevoie de o societate cu reguli. De fapt, o societate cu reguli este inevitabilă. „Care ar trebui să fie scopul acestor reguli?” și „Ce reguli ar trebui să avem ca să atingem astfel de scopuri?”
Format: A5
Pagini: 10

Denumire: Ordinea
Autor: Piotr Kropotkin
Descriere: Cei care-i reproșează anarhiei că este negarea ordinii nu vorbesc defel despre armonie. Ei vorbesc despre ordine așa cum este ea concepută în societatea actuală. Să vedem, prin urmare, ce este această ordine pe care anarhia vrea s-o distrugă.
Format: A5
Pagini: 12

Denumire: Ești anarhist/ă? Răspunsul te-ar putea surprinde!
Autor: David Graeber
Descriere: Autorul pune câteva întrebări legate de viața cotidiană a fiecăreia dintre noi, la care răspunsul este neașteptat!
Format: A5
Pagini: 12

Denumire: Speranța în comun
Autor: David Graeber
Format: A5
Pagini: 12

Denumire: Noii anarhiști
Autor: David Graeber
Format: A5
Pagini: 20

Titre : La police assassine !
Par : Veda Popovici
Description : En 2019, la campagne #CadeUnaCădemToatea milité pour une critique sévère de la police. Sous le slogan #PolițiaUcide, de nombreux positionnements et récits ont émergé à la surface. En m'appuyant sur mon implication dans cette campagne, j'ai écrits trois textes qui visent à soutenir la solidarité féministe contre la répression.
Pages: 48

Title: Ecstasy in the Time of Cholera
Author: M.E.K.A.N.
Description: Succinct notes on biopolitics
Format: A5
Pages: 12

„A hallgatásod nem véd meg” este o serie în limba maghiară inițiată și coordonată de către tovarășii de la a szem.

Feminista fordítássorozatunk mottóját – *A hallgatásod nem véd meg* – Audre Lorde afro-amerikai leszbikus feminista szerzőtől kölcsönöztük. A sorozatban különböző nemzetközi

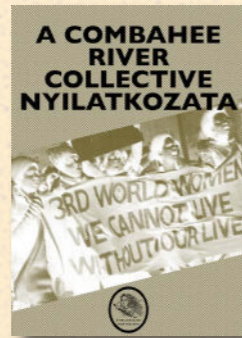
és romániai interszekcionális, antirasszista és antikapitalista feminista esszék, elemzések és manifesztumok magyar fordításait közöljük, melyek a cinkos csend helyett a meghallgatást, az elhallgatás helyett a felszólalást és a párbeszédet kívánják katalizálni.

Fordítás: Ugron Nóra (Az eredetivel egybevettette Szigeti Attila)
Cím: A düh használatáról a rasszizmusra válaszoló nők
Szerző: Audre Lorde
Formátum: A5
Oldalszám: 20

Fordítás: Gecse Barbara (az eredetivel egybevettette Anghel Anna)
Cím: A fehér privilégium felhasználása a társadalmi igazságosságért folytatott harcban
Szerző: Georgiana Aldessa Lincan
Formátum: A5
Oldalszám: 12

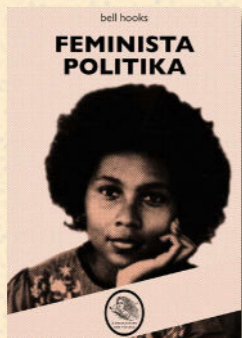
Fordítás: Ugron Nóra (az eredetivel egybevettette Bíró Noémi)
Cím: A Combahee River Collective Nyilatkozata
Szerző: Combahee River Collective
Formátum: A5
Oldalszám: 20

Fordítás: Becsey Janka (az eredetivel egybevettette Ugron Nóra)
Cím: Az interszekcionális sürgőssége
Szerző: Kimberlé Crenshaw
Formátum: A5
Oldalszám: 12

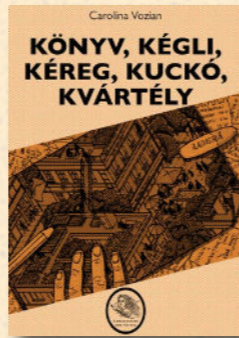
Fordítás: Gecse Barbara és Márton Róza Krisztina
Cím: Életkor, rassz, osztály és nem: Nők újradefiniálják a különbséget
Szerző: Audre Lorde
Formátum: A5
Oldalszám: 20

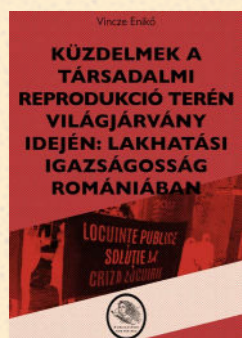
Fordítás: Benke András
Cím: Feminista politika
Szerző: bell hooks
Formátum: A5
Oldalszám: 12

Fordítás: Ugron Nóra (az eredetivel egybevettette Bíró Noémi)
Cím: Határokon átvélő feminista manifesztum
Szerző: Több szerző
Formátum: A5
Oldalszám: 12

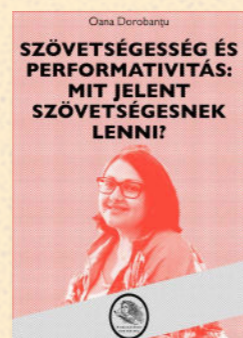
Fordítás: Nagy Krisztina (az eredetivel egybevettette Szilágyi Botond)
Cím: Könyv, kégli, kéreg, kuckó, kvártély
Szerző: Carolina Vozian
Formátum: A5
Oldalszám: 36

Fordítás: Erőss Réka (az eredetivel egybevettette Anghel Anna)
Cím: Küzdelmek a társadalmi reprodukció terén világjárvány idején: Lakhatási igazságosság Romániában
Szerző: Vincze Enikő
Formátum: A5
Oldalszám: 16

Fordítás: Anghel Anna (az eredetivel egybevettette Ugron Nóra)
Cím: Megérteni a patriarchátust
Szerző: bell hooks
Formátum: A5
Oldalszám: 20

Fordítás: Kusztos Anna és Stanik Bence (az eredetivel egybevettette Codău Annamari)
Cím: Szövetségesség és performativitás: mit jelent szövetségessé lenni?
Szerző: Oana Dorobanțu
Formátum: A5
Oldalszám: 20

<<< aszem.info <<<

A SZEM egy önszerveződő és nem hierarchikus romániai, magyar nyelvű társadalomkritikai és kulturális online folyóirat.

Elméleti, tudományos és kritikai publikációinkon keresztül szociális problémákra igyekszünk reflektálni. Erdélyi folyóiratként abban a sajátos helyzetben vagyunk, amely lehetővé teszi, hogy összekötő kapocsként működjünk a magyar és a román kritikai kultúra, valamint a határon inneni és túli magyar nyelvterületek és más európai kritikai kezdeményezések, publikációs felületek és politikailag aktív csoportok között.

Broșuri apărute în 2018-2019

I. În română

1. *A. Răvășel* – Mircea Rosetti
2. *Adrian Tătăran* – Panait Mușoiu
3. *Andie Nordgren* – Anarhia relațională (introducere de *hopancarusel*)
4. *Colin Ward* – Anarhismul ca teorie a organizării
5. *CrimethInc* – Vot vs. Acțiune Directă
6. *Cristian-Dan Grecu* – Csipike – piticul comunist
7. *Dennis Fox* – Anarhism și psihologie
8. *Necunoscut* – Slogane din mai 68
9. *Emma Goldman* – Nu există Comunism în URSS
10. *Giorgio Agamben* – De la un stat al controlului către un praxis al puterii destituate
11. *Mihail Bakunin* – Catehism revoluționar
12. *Murray Bookchin* – Municipalismul libertar
13. *Robert Graham* – Ideea generală a Revoluției la Proudhon
14. *Veda Popovici* – Poliția Ucide! Practici și principii pentru o solidaritate feministă anti-represiune
15. *Vlad Brătuleanu* – Anarhismul în România

II. În maghiară

16. *Giorgio Agamben* – Az ellenőrző államtól a destituáló hatalom praxisáig
17. *Murray Bookchin* – Libertárius municipalizmus

III. În engleză

18. *Cosmin Koszor-Codrea* – Science popularization and Romanian anarchism in the nineteenth century
19. *Cristian-Dan Grecu* – Csipike – the Communist Pipsqueak
20. *Vlad Brătuleanu* – A Brief History of Anarchism in Romania

<<< anarhiva.com <<<

Platforma ANARHIVA își propune să documenteze istoria puțin cunoscută a pătrunderii și a răspândirii ideilor anarhiste în România, începând cu secolul XIX și până în zilele noastre.

Colecțiile arhivate nu sunt menite numai să teaurizeze un patrimoniu, ci să prezinte continuitatea practicilor și ideilor libertare în spațiul românesc.

În ciuda ocultării tradiției anarhiste autohtone, au existat destule personalități, publicații, grupuri, edituri, periodice, corespondențe și, în general, o importantă producție literară asociată mișcării libertare.

Indiferent de perioada istorică de care vorbim, anarhiștii din spațiul românesc au fost mereu conectați la rețelele internaționale, având o contribuție care nu s-a limitat doar la spațiul autohton, ci a depășit orizonturile granițelor politice. Încercăm să ilustrăm prin diversitatea surselor și colecțiilor inventariate (broșuri, afișe, reviste, fanzine etc.) multitudinea practicilor de organizare și de reflecție critică anti-autoritare.

În același timp, sperăm că această colecție să se dezvolte și să atragă viitoare contribuții care să documenteze aspecte necunoscute ale acestei istorii neîntrerupte. De asemenea, sperăm ca prin demersul nostru să trezim un interes mai larg legat de cunoașterea și cercetarea anarhismului în România. De altfel, materialele prezentate pot fi surse de inspirație pentru acțiuni și practici de auto-organizare ghidate de aceleași principii.

ANUARUL ANARHIVEI 2020 ESTE DISPONIBIL PE PAGINI-LIBERE.RO

<<< lenesxradio.ro <<<

Lene radicală, lene intersecțională, lene antiautoritară. Podcastul de stânga pe care îl poți asculta când nu ai chef de nimic.

- Ep. -01 — Solidarity in the Time of Covid-19 w/ Dennis [EN]
- Ep. 001 — Nimic despre noi, fără noi: feminismul rom intersecțional și antirasism cu Aldessa [RO]
- Ep. 002 — Countermapping Dispossession: the Anti-Eviction Mapping Project w/ Erin [EN]
- Ep. 003 — (Contra)istorii leșe: ziua internațională a muncii cu Alex și Adi [RO]

- Ep. 004 — Mad Pride: suferințe individuale, vindecări colective cu Ileana și Oana [RO]
- Ep. 005 — Anarho-sindicalism: strădanii muncitorești și squatting în Amsterdam cu Laci [RO]

- Ep. 006 — Drepturi trans, muncă sexuală și electoralism cu Antonella [RO]
- Ep. 007 — Din stradă la primărie: justiție locativă și politică directă cu Nico [RO]
- Ep. 008 — Literatură și feminism cu Caro
- Ep. 009 — Refugiații și Azilul politic în România w/ Flavius și Georgiana
- Ep. 010 — Electoralism (p1): Votul și partidele w/ Anda și Alex [RO]
- Ep. 011 — Electoralism (p2): Alegeri SUA și parlamentare w/ Anda și Alex [RO]
- Ep. 012 — The Spanish Civil War and Historical Memory w/ Marina [EN]
- LS. 001 — Intebriștași români în Războiul Civil Spaniol w/ Mihai [RO]
- Ep. 013 — She-Ravelion w/ Nóra, Oana, Pati, Veda, Vlad [RO]

BROȘURI AUDIO este întâlnirea dintre undele radio ale anilor '90 și paginile libere ale anilor '20 ai secolului prezent. Și are un scop cât se poate de simplu: acela de a populariza (și) pe cale auditivă unele dintre textele pe care le considerăm importante sau interesante și care au fost deja traduse de către colectivul nostru sau de către tovarășx noștri.

Le puteți găsi pe Youtube și pe Soundcloud, căutând contul „Editura Pagini Libere”, sau scanând codurile QR de mai jos!

Să înțelegem patriarhatul (bell hooks)

Vot vs. acțiune directă (CrimethInc.)

De această dată ne-am mișcat mai repede cu noul calendar. Nu am modificat informațiile, sunt aceleași ca în 2020, dar avem o imagine mai motivantă, care ne duce cu gândul la comunitate, la vremurile bune ce sperăm să vină în anul următor!

Format: A2 (420 x 594 mm) cu bleed de 5 mm
 Puteți găsi calendarul pe pagini-libere.ro, sau scanând codul QR de mai jos.
 Iar pentru calendare în format fizic (și dacă mai există în „stoc”) ne puteți scrie pe Facebook, Instagram sau pe mail.

Toate broșurile noastre sunt disponibile pentru citit și tipărit pe site. Cărțile publicate pot fi comandate scriindu-ne un mail sau un mesaj pe oricare dintre rețelele de socializare (în limita stocului disponibil).